

СИНДИКАТ РАДНИКА У ПРОСВЕТИ
СРБИЈЕ

СРП

БЕОГРАД, Дечанска 14/5; тел/факс: 011/3236-259, 025/420-093

E-mail: sob@beograd.com, sindiso@sbb.rs

ПРОСВЕТАРИ И ДАЉЕ ПРОТИВ ЛИНЕАРНОГ СМАЊЕЊА ПЛАТА И ЗА ПЛАТНЕ РАЗРЕДЕ

Док просветари и други јавни делатници очекују Закон о јавној управи којим би требало на другачији начин решити питање плата у јавном сектору (кроз платне разреде) подсећамо се Протокола који је Влада Републике Србије закључила са синдикатима 05. септембра 2005. године и на трагу чије је реализације следеће 2006. године отпочет посао око израде закона којим је требало уредити плате за просвету, здравство, културу, социјалну заштиту, управу и правосуђе,... на јединствен начин. Овај посао је готово довршен у трећем кварталу те године и онда из нејасних разлога стављен на **stand-by** (читај: заборављен). Затим је уследило чувено „замрзавање“ па потом и одмрзавање плата (и пензија) у доба кад му време није, па је државни буџет врло брзо постао неликвидан и да би држава издржавала (пре)голем државни апарат, запослене у јавним службама, војску и полицију, индексацију пензија,... морала се додатно задуживати. Затим је кроз вечну игру између плата, које су номинално расле, а реално падале због раста индекса потрошачких цена (инфлације) и раст курса евра у односу на домаћу валуту, Влада редуковала масу пара за плате јавних посленика (у еврима), што је и био услов ММФ-а, а на препоруке Светске банке, чиме су плате вишеструко обезвређене у периоду од 2008. и надаље. При томе је највећи терет поднело управо образовање које је након последњег повећања које је било за време министровања Млађана Динкића, касније лагано, али сасвим сигурно губило дах и последњих година пало чак испод републичког просека, што је посебно индикативно кад се узме у обзир квалификациона структура запослених у образовању и чињеница да је у просечној заради за образовање и просечна зарада запослених у универзитетском образовању, па је слика потпуно јасна и говори о небризи друштва за делатност од приоритета, у шта су се заклињале све владе, укључујући оне из Милошевићевог доба, прелазног доба и доба новоуспостављене демократије.

Елем, након „златних година“ 2006., 2007. и делом 2008., а нарочито 2006., када су плате у образовању номинално поскочиле за 27,45%, а реално 19,11% (истине ради, морамо рећи да су у том периоду - 2006. и плате у Републици номинално скочиле за 27,80%, а реално за 19,51%) уследило је следеће 2007. године номинално повећање зарада у просвети од 19,1%, реално свега 5,4%, а затим 2008. познати „мрак“ зван „замрзавање“, што због СЕК-е (Светске економске кризе), а више због ДЕК-е (домаће економске кризе). Ни са одмрзавањем нису се просветари, а ни други јавни посленици баш нешто усрећили јер се Влада Мирка Цветковића одмах на почетку одмрзавања „утригла за језик“ и повишицу предвиђену Законом једноставно прескочила. Уследила је „кלאцкалица“ утврђена Законом о буџету и индексацијом са инфлацијом и растом БДП која је номинално дизала плате, а које је инфлација „појела“, па су те плате сваким даном биле све мање, а уз раст курса евра, Влада је остварила контролу масе новца за плате из буџета и ту масу у еврима смањила за 8%. Како су и тадашње, а и садашње власти успешно

запошљавале нове и нове извршиоце у јавни сектор, а масу новца усклађивале само са инфлацијом, јасно је да су плате вишеструко умањене и више него што то говори домаћа статистика и да су оне сада за више него трећину мање него након одмрзавања плата. Како су поједине делатности притиском на своја ресорна министарства „избоксовале“ бољу позицију у подели буџетског дела намењеног за плате, јасно је да су најкраћи део извукли управо просветари, којима су, након периода од **2006.** до **2011.** године када су плате колико-толико биле изнад републичког просека, плате у **2012, 2013** и **2014.** години пале испод републичког просека, што је потпуно ненормална ситуација, с обзиром на квалификациону структуру запослених у образовању, где **4** од **5** запослених имају универзитетско образовање. Када би вршили упоређивање са другим јавним делатностима, онда би овај однос био још драматичнији. Стога је јасно да су просветари имали пуно право када су тражили да буду изузети из линеарног смањења зарада у јавном сектору, јер ће тиме њихов положај бити додатно погоршан, рекли би чак да ће се наћи у положају социјално угрожених категорија, јер је у просеку образовања и део зарада универзитетских професора који сасвим сигурно нису у положају њихових колега који раде у основним и средњим школама или предшколском васпитању и образовању. Стога су и синдикати прихватили иницијативу Синдиката радника у просвети Србије да је једино решење да се у подели немаштине, кроз платне разреде исправи неправда према наставницима, без обзира у којем сектору образовања раде, као и другим запосленима у образовању. Да ли ће за ове иницијативе ресорни министри финансија и јавне управе имати слуша остаје да се види, пошто се министар школски прогласио ненадлежним за питање плата и све пребацио на своје колеге Крстића и Удовички. У сваком случају, Синдикат ће, осим стручну и другу јавност, обавестити и посланичке клубове у Скупштини Србије и тражити да се хитно уведу платни разреди и тиме равноправније подели део буџета намењен за зараде према сложености посла, као и да се просвета изузме из линеарног смањивања зарада.

	<i>Prosečne zarade</i>		<i>Prosečne zarade bez poreza i doprinosa</i>	
	<i>Ukupno RS</i>	<i>Obrazovanje</i>	<i>Ukupno RS</i>	<i>Obrazovanje</i>
I-XII 2006	31745	33166	21707	22583
I-VI 2007	36782	38437	26357	27474
VII-XII 2007	41074	42528	29425	30370
I-XII 2008	45674	48299	32746	34451
I-XII 2009	44147	49958	31733	35666
I-XII 2010	47450	50141	34142	35867
I-XII 2011	52733	53273	37976	38152
I-XII 2012	57430	56906	41377	40764
I-XII 2013	60708	59573	43932	42757

Београд, **03.06.2014.** год.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач,
члан Председништва СрпС

